

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/72/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117201378
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8117201378.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Martina Kopinu právnej veci žalobkyne: D. U., nar. X.X.XXXX, bytom G. XXX, XXX XX G., proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, v konaní o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky a nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 20Csp/17/2017-12 zo dňa 20.02.2017 takto

rozhodol:

Potvrďuje sa uznesenie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) nariadil predbežné opatrenie v znení:

„I. Súd n a r i a d ť u j e toto neodkladné opatrenie:

Žalovaný je p o v i n n ý zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka zo dňa 10.6.2016, k Zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 10.6.2016, č. XXXXXXXXXX, uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným na výkon zrážok zo mzdy žalobkyne a informovať o tom zamestnávateľa žalobkyne - J., J. XX, XXX XX J., do právoplatného skončenia vo veci samej.

II. O trovách neodkladného opatrenia bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí o veci samej.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, §325 ods. 2 písm. c) a d), § 328 ods. 2, § 329 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

3. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáha určenia, že Zmluvná podmienka v zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, zo dňa 10.06.2016, uzatvorená medzi Žalobkyňou a Žalovaným, a to Dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka zo dňa 10.06.2016 je neprijateľná.

4. Svoju žalobu odôvodnila tým, že so žalovaným uzatvorila dňa 10.06.2016 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX (ďalej len ako „Zmluva“), ktorá je spotrebiteľskou zmluvou. Má za to, že Zmluva obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka. Z toho dôvodu sa touto žalobou domáha určenia tejto zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

5. Naliehavý právny záujem na určení neprijateľných zmluvných podmienok odôvodňuje najmä Rozsudkom Najvyššieho súdu ČR spis. zn. 3 Cdo 1338/96, podľa ktorého určovacia žaloba podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku [v súčasnosti podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku] má preventívny charakter. Predovšetkým prichádza do úvahy vtedy, keď jej prostredníctvom možno eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu, pričom k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť iným spôsobom. Ďalej sa uplatní v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky zodpovedá obsahu a povahe príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia

budúcich sporov medzi účastníkmi. Tieto funkcie určovacej žaloby korešpondujú s predpokladom naliehavého právneho záujmu. Taktiež poukázala na Rozsudok Najvyššieho súdu SR spis. zn. 1 M Cdo 1/2009, podľa ktorého naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o úvere, pôžičke má žalobca - spotrebiteľ (ktorého špecifické postavenie ako slabšej strany v spore osvedčuje predovšetkým úprava v komunitárnom práve, početná judikatúra súdov európskych spoločenstiev, v nie poslednom rade i domáca právna úprava), pretože potrebuje mať vyriešenú otázku, aký je jeho skutočný dlh nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov v prípade čiastočnej neplatnosti zmluvy, týkajúcej sa odplaty (úroky, poplatky). Jeho postavenie sa stane istejšie, nebude vystavený sankciám za nezaplatenie odplaty; ktorá je v rozpore s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka).

6. Žalobkyňa má za to, že vyššie uvedená podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi ňou a žalovaným v jej neprospech a nebola individuálne dojednaná, keďže samotná Zmluva vrátane jej príloh boli na predtlačení formulároch vyhotovených žalovaným, ktorých obsah nemohla nijakým spôsobom ovplyvniť, pričom pri podpisovaní dokumentov jej ani nebol poskytnutý dostatok času na oboznámenie sa s dokumentmi, ktoré jej boli len predložené na podpis a pri podpisovaní dokumentov jej bolo povedané, že k získaniu úveru musí podpísať všetky dokumenty, ktoré jej boli predložené.

7. Spolu so žalobou podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka zo dňa 10.6.2016, č. XXXXXXXXXX, k Zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 10.6.2016, č. XXXXXXXXXX, uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným na výkon zrážok zo mzdy žalobkyne a informovať o tom zamestnávateľa žalobkyne - J. R., J. XX, XXX XX J.. Odôvodnila to tým, že vykonávané zrážky zo mzdy majú pre žalobkyňu devastačné následky, a to na jej životnú a finančnú situáciu. Okrem Žalovaného má aj ďalších veriteľov a ďalšie zrážky zo mzdy a snaží sa splácať každý zo svojich záväzkov a zároveň musí zo svojho príjmu hradiť všetky bežné a základné mesačné výdavky na svoj život. Zrážky zo mzdy jej jednak zabraňujú, aby aspoň čiastočne uhrádzala svoje záväzky ostatným veriteľom a jednak jej kvôli nim často nevychádzajú financie na základné životné potreby. Hrozí, že v dôsledku tak vysokých zrážok zo mzdy nebude schopná pokrývať všetky svoje životné náklady, čo ju môže priviesť do väčších finančných ťažkostí, aké má teraz a ktoré by nebola schopná sama zvládať. Navyše hrozí, že sa podstatne zhorší nielen jej finančná situácia, ale aj situácia ďalších veriteľov. Zastavením zrážok zo mzdy do času vydania rozhodnutia vo veci nespôsobí žalovanému žiadnu ujmu, kde naopak vykonávanie zrážok zo mzdy je pre ňu veľmi devastačné.

8. Na základe predložených listinných dokladov súd mal za preukázané, že medzi žalobkyňou a žalovaným bola uzavretá dohoda o zrážkach zo mzdy na zabezpečenie pohľadávky z titulu poskytnutého úveru zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX. Na základe tejto dohody sa v súčasnosti vykonávajú zrážky z dôvodu, že žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobkyne, J. R., J. XX, XXX XX J., o vykonanie zrážok zo mzdy. Za stavu, že sa návrhom vo veci samej žalobkyňa domáha určenia neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) zo dňa 10.6.2016, uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným na výkon zrážok zo mzdy, z dôvodu neprijateľnosti a zároveň za stavu, že existujú pochybnosti, či inštitút zrážok zo mzdy neumožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, boli osvedčené základné skutočnosti odôvodňujúce nariadenie neodkladného opatrenia do právoplatného skončenia konania vo veci samej, aby nedochádzalo k vzniku možného bezdôvodného obohatenia v prospech žalovaného na úkor žalobkyne, čím by žalobkyňa vznikla ujma. Súd považoval za potrebné tomuto zamedziť a to formou nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým bude nariadené žalovanému zdržať sa uplatňovania predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy u zamestnávateľa žalobkyne a súčasne o tom informovať jej zamestnávateľa.

9. O náhrade trov konania bude rozhodnuté v rozhodnutí o veci samej.

10. Proti uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie ako aj to, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam., rozhodnutie vychádza z neprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že na vydanie neodkladného opatrenia neboli naplnené predpoklady. V tomto smere poukázal na § 325 ods. 1, §326 ods. 1 CSP. Žalobca s podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia nepredložil také dôkazy a neosvedčil také skutočnosti, ktoré by opodstatňovali jeho hmotnoprávny nárok vo veci samej. Dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzatvorená platne podľa § 551 Občianskeho zákonníka

aj v súlade so zákonom č. 250/2007 Z.z.. Dohoda je obsiahnutá v samostatnom dokumente, predstavuje osobitnú listinu, žalobca mal možnosť si ju preštudovať a následne potvrdiť jej prijatie vlastnoručným podpisom. Žalobca nepreukázal existenciu hrozacej ujmy. Nerealizovaním zrážok zo mzdy by bol záväzok žalobcu voči žalovanému vyšší ako keby sa pravidelne vykonávali zrážky zo mzdy žalobcu. Dohoda bola dojednaná individuálne. Zákaz zabezpečenia pohľadávky dohodou o zrážkach zo mzdy v spotrebiteľských vzťahoch nemožno vyvodiť z Občianskeho zákonníka, ani zo zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ani zo smernice rady 87/201/EHS. Žalovaný popiera status žalobcu ako spotrebiteľa. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

11. Žalobkyňa sa k odvolaniu nevyjadrila.

12. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok účinný od 01.07.2016, ďalej len „CSP“), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je vecne správne.

13. Podľa § 324 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

14. 8. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

15. Podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP, neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

16. Odvolací súd zdôrazňuje, že pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení súd neskúma okolnosti, ktoré sú dôležité pre konanie vo veci samej a svojím rozhodnutím nemôže prejudikovať rozhodnutie vo veci samej. Ide len o skúmanie splnenia podmienok bezodkladnosti potreby vydania rozhodnutia, o ktoré strana žiada, resp. o pravdepodobnosť ohrozenia jej práv a oprávnených záujmov. V prípade rozhodovania o neodkladnom opatrení nie je potrebné, aby strana predložila dôkazy, ktoré by s istotou preukázali ohrozenosť jej práva, postačuje predložiť aspoň také dôkazy, ktoré by jej právo a ohrozenie tohto práva alebo výkonu rozhodnutia aspoň osvedčovali a jej tvrdenia aspoň spravdepodobňovali.

17. Žalobkyňa sa vo veci samej domáha určenia zmluvnej podmienky v zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 10.06.2016, zatvorenú medzi žalobcom a žalovaným, a to dohodu o zrážkach zo mzdy dlžníka zo dňa 10.06.2016 za neprijateľnú.

18. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd ale spravídla podnikatelia. Pritom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa.

19. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex officio súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že v procese zrážok zo mzdy na základe inkorporovanej Dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad.

20. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa alebo slabšej strany hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákona, podľa ktorého bola dojednaná.

21. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, Valéria Marcinová/POHOTOVOSTĚ, s.r.o.: „Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.

Článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy s ustanoveniami preberajúcimi do vnútroštátneho právneho poriadku článok 4 uvedenej smernice alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.“

22. Odvolací súd konštatuje, že prostredníctvom listinných dôkazov predložených zo strany žalobkyne boli dostatočne osvedčené najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Ide v tejto súvislosti najmä o existenciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 10.06.2016, uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným, dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 10.06.2016, uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným za účelom zabezpečenia záväzkov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 10.06.2016 a žiadosť žalovaného adresovanú zamestnávateľovi žalobkyne (J. R. J. XX, J.) o vykonávanie zrážok zo mzdy zo dňa 30.12.2016.

23. Zmluva o úvere zo dňa 10.06.2016 predstavuje spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pri uzatváraní a plnení ktorej žalobkyňa vystupovala ako spotrebiteľka, fyzická osoba - nepodnikateľ, keďže nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 OZ) a žalovaný ako dodávateľ (§ 52 ods. 3 OZ), keďže poskytovanie úverov je predmetom jeho podnikateľskej činnosti. Ako vyplýva zo samotnej zmluvy, táto bola uzatvorená podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Popieranie postavenia žalobkyne ako spotrebiteľky žalovaným tak nie je opodstatnené.

24. Nemalo by byť sporné, že žalovaný predložil žiadosť zamestnávateľovi žalobkyne o výkon zrážok zo mzdy žalobkyne na základe dohody o zrážkach zo mzdy za účelom uspokojenia pohľadávky žalovaného vzniknutej na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným.

25. Je zrejmé, že žalovaný na základe neobmedzenej vôle môže vymáhať od žalobkyne dlh na základe právneho úkonu (dohody o zrážkach zo mzdy), ktorého platnosť je sporná. Žalobkyňa týmto spôsobom stráca právo disponovať so svojím príjmom ako vlastným majetkom na základe skutočnosti, ktorá je sporná. Neodkladné opatrenie je jediným efektívnym prostriedkom dočasnej ochrany pred vykonávaním zrážok zo mzdy.

26. Nemožno opomenúť, že výška poplatku za expresné spracovanie úveru dosahujúca 1/3 istiny vyvoláva pochybnosti o prijateľnosti zmluvných podmienok obsiahnutých v zmluve o úvere zo dňa 10.06.2016 uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným.

27. Za tohto stavu odvolací súd napadnuté uznesenie v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).